

Pressiteade – VIASAT Eesti ASi kohtuasjas

Eesti Autorite Ühing (EAÜ) on hämmeldunud Riigikohtu otsusest mitte menetleda EAÜ ja VIASAT Eesti AS vahelist vaidlust.

Mitu aastat kestnud kohtuvaidlus sai algatatud EAÜ poolt selleks, et saaks loodud kohtupretsedent küsimuses, kas operaator, kes annab oma klientidele tele- ja raadioprogrammide satelliidi kaudu vastuvõtu õiguse müües vastava kaardi, peab saama oma tegevuseks loa ka tele- ja raadioprogrammide sisuks olevate teoste autoritelt ja maksta selle eest tasu. On ju VIASAT Eesti AS meie turul samasugune tele- ja raadioprogrammide vahendaja nagu näiteks Elion, Starman või STV.

Asja arutanud esimese astme kohus andis õiguse EAÜ-le. Ka Tallinna Ringkonnakohus andis algul õiguse EAÜ-le. Kuid VIASAT Eesti AS kaebas selle otsuse edasi Riigikohtusse, kes tühistas osaliselt Ringkonnakohtu otsuse ja saatis asja uue otsuse tegemiseks Ringkonnakohtusse tagasi. Seejuures püstitas Riigikohus rea küsimusi, mis oleksid pidanud saama vastuse uues Ringkonnakohtu otsuses. Ringkonnakohus tegi küll uue otsuse, mis oli risti vastupidine sama kohtu esimese otsusega, kuid jättis sisuliselt Riigikohtu poolt tõstatatud küsimused vastuseta. Ja kuigi EAÜ kaebas selle otsuse Riigikohtusse edasi, ei võtnud Riigikohus seda asja enam menetlusse. Seega aktsepteeris Riigikohus olukorda, kus tema enda poolt tõstatatud ja asja lahendamiseks olulist tähendust omavad küsimused jäeti Ringkonnakohtu otsuses kajastamata ja vastamata. Mis tähendab seda, et sisuliselt ignoreeris Riigikohus tema enda poolt püstitatud küsimusi ja ei võimaldanud luua väga olulist kohtupretsedenti. Seda ei saa kuidagi pidada õigusriigile sobivaks teguviisiks.

Ka võib Riigikohtu otsusest sisuliselt välja lugeda, et tele-

ja raadioprogrammide vahendamiseks ei ole tarvis autoritelt luba küsida ega neile tasu maksta. Seega võiks nagu võõraste teostega äri ajada ja miljoneid teenida ning neile, kelle loodud teoseid selleks kasutatakse, ei olegi vaja midagi maksta. Ja kuigi VIASAT Eesti AS-i esindajad väitsid, et kõigile autoritele on juba makstud telekanalite poolt, siis jäeti kohtute poolt arvestamata EAÜ esitatud tõendid, milles telekanalid (sh. ERR ja Kanal 2) kinnitavad, et nemad ei ole kunagi andnud VIASAT Eesti AS-ile luba oma programmides sisalduvate teoste edastamiseks ega selle eest autoritele tasu maksnud.

Igatahes on tegemist väga halva ja imestamist väärt lahendusega autorite jaoks, sest autoriõiguse üks põhialuseid on, et kui keegi kasutab võõraid teoseid oma majandustegevuses ja eriti siis, kui seda tehakse varalise kasu saamise eesmärgil, siis on nende teoste õiguste omajad õigustatud sellest teenitud rahast osa saama. Tallinna Ringkonnakohus ja Riigikohus on ilmselt teist meelt ehk õigustavad sisuliselt autorite õiguste eiramist. Ka on see halb lahend meie teistele tele- ja raadioprogrammide vahendajatele, kellest suuremad Elion, Starman ja STV on kogu aeg autoritele tasu maksnud ja kes sisuliselt võistlevad väiksel Eesti turul VIASAT Eesti AS-ga samade kasutajate ja sama raha pärast. Kohtulahend nagu seadustaks ebaausa konkurentsi olukorra, kus sama teenuse pakkujatest ühele luuakse võimalus jätta autoritasu maksmata ning saada selle võrra suuremat äritulutululu.

Ilmselt on vaja üle rõhutada ka asjaolu, et EAÜ ei ole kunagi esitanud pretensioone VIASAT-i kui teleorganisatsiooni vastu, kes toodab oma programme, vaid nõue on esitatud VIASAT Eesti AS-i vastu, kes ei ole ise ühtegi teleprogrammi tootnud, vaid tegeleb ainult nende vahendamise ja ning kes teenib kasumit oma vahendustegevuse pealt. Täpselt samuti nagu ka teised tele- ja raadioprogrammide vahendajad, kellest eespool juttu oli, kuid kes vastupidiselt VIASAT Eesti AS-le respektierivad ka autoreid, kelle arvelt nad oma kasumit teenivad.

Sarnastel alustel on Läti autorite ühing algatanud menetluse VIASAT Eesti AS vastu ka Lätis, sest viimane osutab tele- ja raadioprogrammide vahendusteenust ka meie naaberriigis.